

א.3 – גבולות ארץ ישראל Of what Significance are the Biblical Borders of Israel?

א. לעבור את הירדן!!

<p style="text-align: right;">1. בקשת משה – דברים ג'</p> <p>(כו) וַיִּתְעַבֵּר יְהוָה בְּלִמְעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֱלֹהֵי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי רַב־לֵךְ אֶל־תּוֹסֹף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בַּדְּבָר הַזֶּה : (כז) עֲלֶה רֹאשׁ הַפְּסָגָה וְשֹׂא עֵינֶיךָ יָמָה וְצַפֵּנָה וְתִימְנָה וּמִזְרָחָה וּמִרְאֵה בְּעֵינֶיךָ כִּי לֹא תַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה : (כח) וַיָּצוּ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְחִזְקָהוּ וְאַמְצָהוּ כִּי הוּא יַעֲבֹר לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְהוּא יִנְחִיל אוֹתָם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה :</p> <p>(26) But Hashem was angry with me for your sakes, and didn't listen to me; and Hashem said to me, "Enough; speak no more to Me of this matter. (27) Go up to the top of Pisgah, and lift up your eyes westward, and northward, and southward, and eastward, and see with your eyes, for you shall not pass over this Jordan. (28) But command Joshua, and encourage him, and strengthen him; for he shall pass over before this people, and he shall cause them to inherit the land which you shall see."</p>	<p>(כג) וַאֲתַחֲנוּן אֶל־יְהוָה בְּעַת הַהוּא לֵאמֹר : (כד) אֲדַבֵּר יְהוָה אֶתְּהַחֲזֶקָה אֲשֶׁר מִיֵּאֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיךָ וְכַגְבוּרַתְךָ : (כה) אַעֲבֹר־נָא וְאֶרְאֶה אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הַזֶּה וְהַלְבָּנוּ :</p> <p>(23) I begged Hashem at that time, saying, (24) Hashem, God, you have begun to show your servant your greatness, and your strong hand. For what god is there in heaven or in earth, that can do like your works, and like your mighty acts? (25) Please let me pass over and see the good land that is beyond the Jordan, that good hill country and Lebanon."</p>
--	--

Tanchuma Va'etchanan 6

He said to him, "So has it come up in [My] mind, and so is it the way of the world: every generation with its expositors, every generation with its administrators, every generation with its leaders. Up to now it has been your lot to serve in front of Me, but now your lot is over and the time of your disciple Joshua for him to serve [Me] has arrived." He said to him, "My Master, if I am dying because of Joshua, let me go and become his disciple!" He said to him, "If you want to do that, go and do it." Moses arose and went early to Joshua's door... Israel said to Moses, "Moses our master, teach us Torah." He said to them, "I am not allowed." They said to him, "We are not leaving you." A heavenly voice (*bat qol*) came forth and said to them, "Learn from Joshua." [So] they took upon themselves to sit and learn from the mouth of Joshua. Joshua sat at the head with Moses to his right and with [Elazar and Ithamar] to his left. So he sat and expounded in the presence of Moses. ... It was at that time that he said, "Master of the universe, up to now I requested life, but now here is my soul given over to You."

2. מדרש תנחומא ואתחנו ו'

אמר לו: כָּדָּ עָלְתָהּ בְּמַחְשָׁבָה וְכֵן מְנַהֵגוּ שֶׁל עוֹלָם, דוֹר דוֹר וְדוֹרָשׁוֹ, דוֹר דוֹר וּפְרָנְסוֹ, דוֹר דוֹר וּמְנַהֵגוֹ. עַד עַכְשָׁיו הִיא חֲלֻקָּה לְשָׂרָת לְפָנָי, וְעַכְשָׁיו אֲבָד חֲלֻקָּה וְהִגִּיעַ שְׁעָה שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ תִּלְמִידָךְ לְשָׂרָת. אָמַר לְפָנָי, רַבּוֹנִי, אִם מִפָּנָי יְהוֹשֻׁעַ אָנִי מוֹת, אֵלֶיךָ וְאַהֲיָה לוֹ תִלְמִיד. אָמַר לוֹ: אִם אֶתָּה רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת כָּךְ, לֵךְ עֲשֵׂה. עָמַד מוֹשֶׁה וְהִשְׁכִּים לִפְתָחוֹ שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ... אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לְמוֹשֶׁה, מוֹשֶׁה רַבְּנוּ, לְמַדְנוּ תוֹרָה. אָמַר לָהֶם: אֵין לִי רְשׁוּת. אָמְרוּ לוֹ: אֵין אָנוּ מְנַחֲיִין אוֹתְךָ. יָצְתָה בַּת קוֹל וְאַמְרָה לָהֶם, לְמַדוּ מִיְהוֹשֻׁעַ, וְסַבְלוּ עֲלֵיכֶם לִישֵׁב וְלִלְמַד מִיְהוֹשֻׁעַ. יָשַׁב יְהוֹשֻׁעַ בְּרֹאשׁוֹ, וּמוֹשֶׁה בְּיַמִּינוֹ, וּבְנֵי אֶהָרָן מִשְׁמָאלוֹ, וְהָיָה יְהוֹשֻׁעַ יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ בְּפָנָי מוֹשֶׁה... בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אָמַר מוֹשֶׁה, רַבּוֹן הַעוֹלָמִים, עַד עַכְשָׁיו בְּקִשְׁתִּי חַיִּים, וְעַכְשָׁיו הָרִי גַפְשִׁי נְתוּנָה לְךָ.

ב. גבולות הארץ

3. כל מקום אשר תדרוך כף רגלכם	
<p style="text-align: center;">דברים פרק יא</p> <p>(כג) וְהוֹרִישׁ יְהוָה אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיכֶם וַיִּרְשְׁתֶּם גּוֹיִם גְּדוֹלִים וְעֲצֻמִּים מִכֶּם : (כד) כָּל־הַמְּקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף־רַגְלְכֶם בּוֹ לְכֶם יְהִיָּה מְרֻמָּה־דָבָר וְהַלְבָּנוֹן מְרֻמָּה־נְהָר נְהַר־פְּרָת וְעַד הַיַּם הָאֲחֻזָּן יְהִיָּה גְּבֻלְכֶם :</p> <p>(כה) לֹא־תִיַצֵּב אִישׁ לְפָנֶיכֶם</p> <p>פְּחָדְכֶם וּמוֹרָאֲכֶם יִתְּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם עַל־פָּנָי כָּל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּדְרֹכְנָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לְכֶם : ס</p>	<p style="text-align: center;">יהושע א</p> <p>(ג) כָּל־מְקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף־רַגְלְכֶם בּוֹ לְכֶם נִתְּתִיו כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־מֹשֶׁה :</p> <p>(ד) מְרֻמָּה־דָבָר וְהַלְבָּנוֹן הִיא וְעַד־הַנְּהָר הַגְּדוֹל נְהַר־פְּרָת כָּל־אָרֶץ הַחֲתִים וְעַד־הַיַּם הַגְּדוֹל מִבּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ יְהִיָּה גְּבוּלְכֶם :</p> <p>(ה) לֹא־תִיַצֵּב אִישׁ לְפָנֶיךָ</p> <p>כָּל יָמֵי חַיֶּיךָ כַּאֲשֶׁר הִיִּיתִי עִם־מֹשֶׁה אֶהְיֶה עִמָּךְ לֹא אֶרְפֶּךָ וְלֹא אֶעֱזָבְךָ :</p>

Rambam Sanctifying the New Moon 18:16

All the above statements apply when the countries to the west and to the east [of *Eretz Yisrael*] are at the same latitude as *Eretz Yisrael* - i.e., they are 30 to 35 degrees north [of the equator]. If they are located in a more northerly position, or in a less northerly position, different principles apply, for they are not parallel to *Eretz Yisrael*.

Rambam Terumot 1

2. Whenever *Eretz Yisrael* is mentioned, the intent is the lands conquered by the King of Israel or a prophet with the consent of the entire Jewish people. This is called "a conquest of the community." If, however, an individual Jew, a family, or a tribe go and conquer a place for themselves - even in the land given to Abraham - it is not considered as *Eretz Yisrael* in the sense that one is obligated to observe all the mitzvot there. For this reason, Joshua and his court divided the entire Land of Israel into tribal portions even though it was not conquered [entirely] at that time. In this way, when every tribe would ascend and conquer its portion, it would not be considered as merely an individual conquest.

3. The lands which [King] David conquered outside of the Land of Canaan, e.g., Aram Naharaim, Aram Tzovah, Achlab, and the like, even though he was a King of Israel and he was acting with the consent of the High Court, is not considered as the Land of Israel with regard to all matters, nor is it like the Diaspora, i.e., Babylonia and Egypt with regard to all matters. Instead, it was removed from the category of the Diaspora, but did not enter the category of *Eretz Yisrael*.

4. רמב"ם קידוש החודש פרק יח הלכה וז

וְכָל אֵלוֹ הַדְּבָרִים כְּשֶׁהָיוּ הַמְּדִינוֹת שְׁבַמְעָרָב וְשְׁבַמְזָרַח מְכוֹנּוֹת. כְּגוֹן שֶׁהָיוּ נוֹטוֹת לְצִפּוֹן הָעוֹלָם מִשְׁלֵשִׁים מַעֲלוֹת עַד ל"ה מַעֲלוֹת. אֲבָל אִם הָיוּ נוֹטוֹת לְצִפּוֹן יוֹתֵר מִזֶּה אוֹ פָחוֹת. מִשְׁפָּטִים אַחֲרֵיהֶם יֵשׁ לָהֶן שִׁהְרֵי אֵינָן מְכוֹנּוֹת כְּנֶגֶד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

5. רמב"ם הלכות תרומות פרק א

הלכה ב: אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָאֲמוּרָה בְּכָל מְקוֹם הִיא בְּאֲרָצוֹת שֶׁכִּבְּשׁוּ מִלְּדֵי יִשְׂרָאֵל אוֹ נָבִיא מִדַּעַת רַב יִשְׂרָאֵל וְזֶהוּ הַנִּקְרָא כְּבוֹשׁ רַבִּים. אֲבָל יְחִיד מִיִּשְׂרָאֵל אוֹ מִשְׁפָּחָה אוֹ שְׁבֵט שֶׁהִלְכוּ וְכִבְּשׁוּ לְעֶצְמָן מְקוֹם אֲפִלּוּ מִן הָאֶרֶץ שֶׁנִּתְּנָה לְאֲבֹתָהֶם אֵינּוּ נִקְרָא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּדֵי שִׁיִּנְהֲגוּ בּוֹ כָּל הַמִּצְוֹת. וּמִפְּנֵי זֶה חִלַּק יְהוֹשֻׁעַ וּבֵית דִּינֹו כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְשֵׁבֵטִים אֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִכְבְּשָׁה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה כְּבוֹשׁ יְחִיד כְּשִׁיעֲלָה כָּל שְׁבֵט וְשֵׁבֵט וְיִכְבֹּשׁ חֵלְקוֹ:

הלכה ג': הָאֲרָצוֹת שֶׁכִּבְּשׁ דָּוִד חוּץ לְאֶרֶץ כְּנָעַן כְּגוֹן אֲרָם נְהָרִים וְאַרְם צוֹבָה וְאַחְלָב וְכוּיֹצֵא בְּהֵן אֵף עַל פִּי שֶׁמִּלְּדֵי יִשְׂרָאֵל הוּא וְעַל פִּי בֵּית דִּין הַגְּדוֹל הוּא עוֹשֶׂה אֵינּוּ כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְכָל דָּבָר וְלֹא כְּחוּצָה לְאֶרֶץ לְכָל דָּבָר כְּגוֹן בְּבֵל וּמִצְרַיִם. אֲלָא יֵצְאוּ מִכָּל חוּצָה לְאֶרֶץ וְלִהְיוֹתָן כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לֹא הִגִּיעוּ...

6. גבולות ארץ ישראל בתורה – סיכום המקורות

“הארץ”

בראשית פרק טו – ברית בין הבתרים

(יח) בַּיּוֹם הַהוּא כָּרַת יִקְוֶה אֶת־אֲבָרָם בְּרִית לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ נִתְּלִי אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנְּהַר מִצְרַיִם עַד־הַנְּהָר הַגָּדֹל נְהַר־פְּרָת׃ (יט) אֶת־הַקֵּינִל וְאֶת־הַקֵּנֹזִי וְאֶת הַקְּדִמְנִי׃ (כ) וְאֶת־הַחֲתִי וְאֶת־הַפְּרִזִּי וְאֶת־הַרְפָּאִים׃ (כא) וְאֶת־הָאֵמֶרֶל וְאֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַגְּרָגְשִׁי וְאֶת־הַיְבוּסִי׃

שמות פרק כג

(כח) וְשַׁלַּחְתִּי אֶת־הַצֶּרְעָה לְפָנֶיךָ וְגִרְשָׁה אֶת־הַחַיִּי אֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַחֲתִי מִלְּפָנֶיךָ׃ (כט) לֹא אֲגַרְשֶׁנּוּ מִפָּנֶיךָ בְּשָׁנָה אַחַת פְּרִת־הִיָּה הָאָרֶץ שְׁמֶמָה וְרִבְּה עֲלֶיךָ חַיַּת הַשָּׂדֶה׃ (ל) מַעֲט מַעֲט אֲגַרְשֶׁנּוּ מִפָּנֶיךָ עַד אֲשֶׁר תִּפְרָה וְנַחֲלַת אֶת־הָאָרֶץ׃ (לא) וְשַׁתִּי אֶת־גְּבֻלְךָ מִיַּם־סוּף וְעַד־יָם פְּלִשְׁתִּים וּמִמִּדְבַּר עַד־הַנְּהָר כִּי אֶתְּנוּ בְּיָדְכֶם אֶת יִשְׂרָאֵל הָאָרֶץ וְגִרְשַׁתְמוּ מִפָּנֶיךָ׃

דברים פרק א

(ז) פָּנּוּ וְיָסְעוּ לָכֶם וּבֵאוּ הַר הָאֵמֶרֶי וְאֶל־כָּל־שְׂכֵנֵיךָ בְּעֶרְבָה בְּהָר וּבַשְּׁפֵלָה וּבְבִגְבַי וּבַחֹף הַיָּם אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַלְבָּנוּן עַד־הַנְּהָר הַגָּדֹל נְהַר־פְּרָת׃ (ח) רְאֵה נִתְּתִי לְפָנֶיכֶם אֶת־הָאָרֶץ בָּאוּ וְרָשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְקֹוֹק לְאַבְרָהָם לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְתֵת לָהֶם וּלְזַרְעֵם אַחֲרֵיהֶם׃

דברים פרק ז

(א) כִּי יָבִיֵאֵךְ יְקֹוֹק אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה בֹּאֲשֶׁמָה לְרִשְׁתָּהּ וְנָשַׁל גּוֹיִם־רַבִּים מִפָּנֶיךָ חַתִּיל וְהַגְּרָגְשִׁי וְהָאֵמֶרֶי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי שְׁבַעַה גּוֹיִם רַבִּים וְעַצוּמִים מִמֶּךָ׃ (ב) וּנְתַתֶּם יְקֹוֹק אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהִכִּיתֶם הַחַרְם תַּחֲרִים אֹתָם לֹא־תִכְרַת לָהֶם בְּרִית וְלֹא תִחַנְּם׃ (ג) וְלֹא תִתַּחֲתוּן בָּם בְּתֵד לֹא־תִתְּנוּ לִבְנֵו וּבִתּוֹ לֹא־תִקַּח לְבָנָךְ׃ (ד) כִּי־יִסִּיר אֶת־בְּנֵךְ מֵאֲחֵרֶי וְעַבְדוּ אֱלֹהִים אַחֲרָיִם וְחָרָה אִף־יְקֹוֹק בְּכֶם וְהִשְׁמִידֶךָ מֵהָר׃

דברים פרק יא

(כב) כִּי אִם־שָׁמַר תִּשְׁמְרוּן אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹתָהּ לֹא־הִבָּה אֶת־יְקֹוֹק אֱלֹהֵיכֶם לְלַקֵּת בְּכָל־דְּרָכֶיךָ וּלְדַבְּקָה־בּוֹ׃ (כג) וְהוֹרִישׁ יְקֹוֹק אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיכֶם וִירִשְׁתֶּם גּוֹיִם גְּדֹלִים וְעַצְמִים מִכֶּם׃ (כד) כָּל־הַמְּקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ בְּיַרְדֵּיכֶם בּוֹ לָכֶם יִהְיֶה מִן־הַמִּדְבָּר וְהַלְבָּנוּן מִן־הַנְּהָר נְהַר־פְּרָת וְעַד הַיָּם הָאֲחֵרוֹן יִהְיֶה גְּבֻלְכֶם׃

יהושע פרק א

(ג) כָּל־הַמְּקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ בְּיַרְדֵּיכֶם בּוֹ לָכֶם נִתְּתִיו כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־מֹשֶׁה׃ (ד) מִהַמִּדְבָּר וְהַלְבָּנוּן הִזָּה וְעַד־הַנְּהָר הַגָּדוֹל נְהַר־פְּרָת כָּל אֶרֶץ חַתִּים וְעַד־הַיָּם הַגָּדוֹל מְבֹאֵה הַשָּׁמֶשׁ יִהְיֶה גְּבֻלְכֶם׃

“ארץ כנען”

בראשית פרק יז – ברית מילה

(ד) אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אֲתָךְ וְהִלִּיתָ לְאֵב הַמּוֹן גּוֹיִם׃ (ה) וְלֹא־יִקְרָא עוֹד אֶת־שִׁמְךָ אֲבָרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אֲבָרָהֶם כִּי אֲבִי־הֶמוֹן גּוֹיִם נִתְּתִיךָ׃ (ו) וְהַפְּרִתִי אֶתְךָ בְּמֵאֵד מֵאֵד וּנְתַתִּיךָ לְגוֹיִם וּמְלָכִים מִמֶּךָ יֵצְאוּ׃ (ז) וְהִקְמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרַיִךְ לְדֹרֹתָם לְבְרִית עוֹלָם לְהָיוֹת לְךָ לְאֱלֹהִים וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרַיִךְ׃ (ח) וְנִתְּתִי לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרַיִךְ אֶת־אֶרֶץ מִגְּרִיז אֶת כָּל־אֶרֶץ כְּנָעַן לְאַחֲזֹת עוֹלָם וְהָיִיתִי לָהֶם לְאֱלֹהִים׃

בראשית פרק י – גבולות ארץ כנען

(יט) וַיְהִי גְבוּל הַכְּנַעֲנִי מִצִּידֹן בְּאֵבָה גְרָרָה עַד־עֵזָה בְּאֵבָה סִדְמָה וְעַמְרָה וְאֲדָמָה וְצַבְיִים עַד־לְשַׁע׃

ויקרא פרק כה

אֲנִי יְקֹוֹק אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְתֵת לָכֶם אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן לְהָיוֹת לָכֶם לְאֱלֹהִים׃ ס

במדבר פרק לג

(נא) דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי אַתֶּם עַבְרָיִם אֶת־הַיַּרְדֵּן אֶל־אֶרֶץ כְּנָעַן... (נד) וְהִתְנַחֲלֶתֶם אֶת־הָאָרֶץ בְּגוֹרָל לְמִשְׁפַּחְתֵּיכֶם לְרֵב תִּרְבּוּ אֶת־נַחֲלֹתוֹ וּלְמַעַט תִּמְעִיט אֶת־נַחֲלֹתוֹ אֶל אֲשֶׁר־יֵצֵא לוֹ שָׁמָּה הַגּוֹרָל לוֹ יִהְיֶה לְמִטּוֹת אֲבֹתֵיכֶם תִּתְּנָלוּ׃

במדבר פרק לד

(א) וַיְדַבֵּר יְקֹוֹק אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ (ב) זֶו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי־אַתֶּם בָּאִים אֶל־הָאָרֶץ כְּנָעַן זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּפֹּל לָכֶם בְּנַחֲלָה אֶרֶץ כְּנָעַן לְגְבֻלְתֶּיהָ...׃

7. ברית הארץ פעמים
ברית בין הבתרים וברית מילה

בראשית פרק יז - ברית מילה

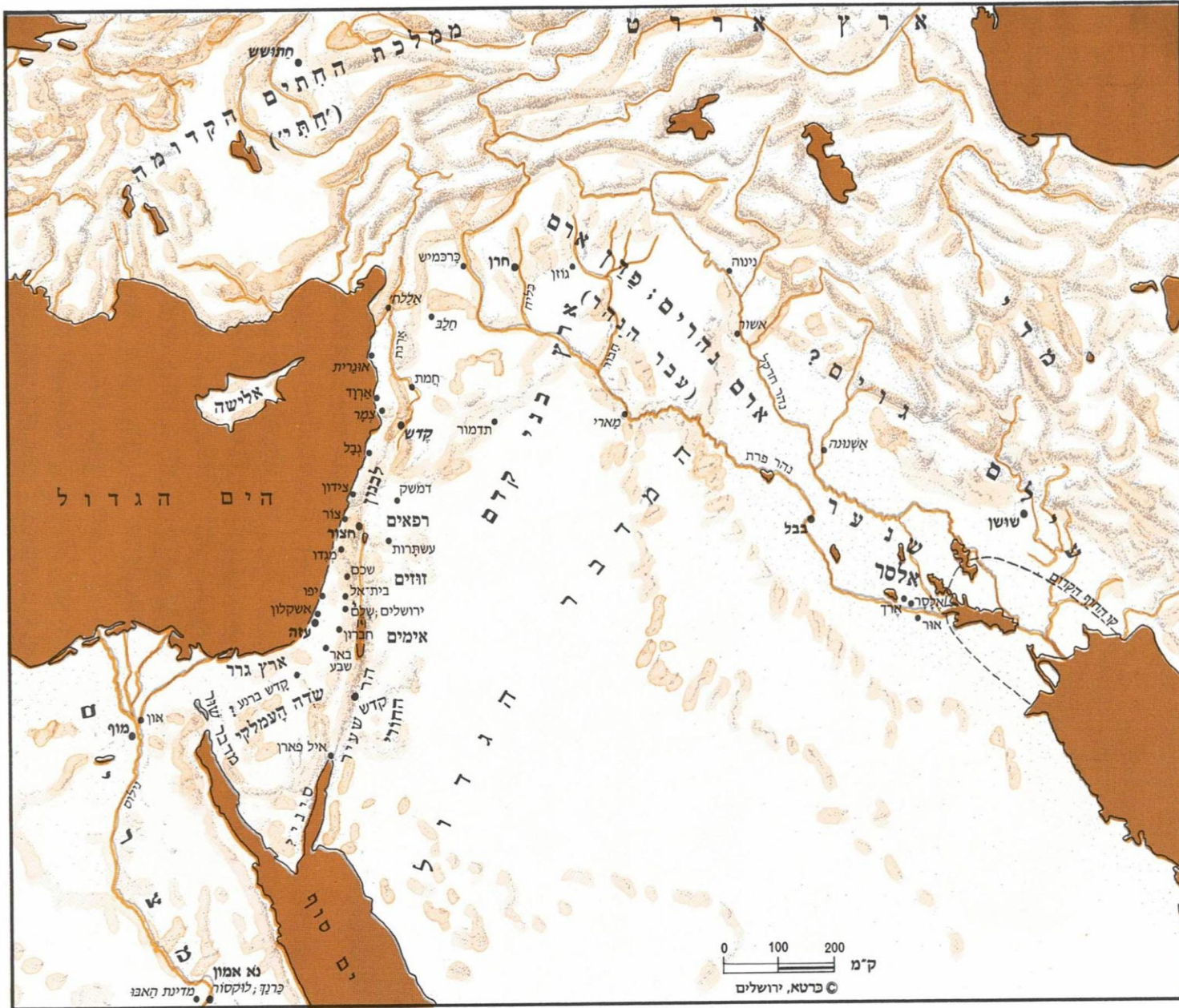
(א) וַיְהִי אֲבֶרֶם בְּרִתְשָׁעִים שָׁנָה וַתִּשַׁע שָׁנִים וַיְהִי יְקֹזֵק אֶל־ אֲבֶרֶם וַיֹּאמֶר אֵלָיו **אֲנִי־אֵל שְׂדֵי** הַתְּחֵלָּה לְפָנַי וְהִנֵּה תָמִים : (ב) וַאֲתַנְּה **בְּרִיתִי בֵינִי וּבֵינְךָ** וְאַרְבָּה אוֹתָךְ בְּמֵאֵד מְאֹד : (ג) וַיִּפֹּל אֲבֶרֶם עַל־פָּנָיו וַיְדַבֵּר אֵתּוֹ **אֱלֹהִים** לֵאמֹר : (ד) אֲלֵי הִנֵּה בְּרִיתִי אֵתְךָ וְהָלִיתָ לְאֵב הַמּוֹן **גוֹיִם** : (ה) וְלֹא־יִקְרָא עֹד אֶת־ שְׁמֶךָ אֲבֶרֶם וְהָיָה שְׁמֶךָ אֲבֶרְהָם כִּי אֲבִיהֶמוֹן גוֹיִם נִתְתִּיד : (ו) וְהִפְרַתִּי אֶתְךָ בְּמֵאֵד מְאֹד וְנִתְתִּיד לְגוֹיִם וּמְלָכִים מִמֶּנִּי **יֵצְאוּ** : (ז) וְהִקְמַתִּי אֶת־**בְּרִיתִי בֵינִי וּבֵינְךָ** וּבִין זָרְעֶךָ אַחֲרָיְךָ לְדֹרֹתֶם לְבְרִית עוֹלָם לְהַיּוֹת לְךָ לְאֱלֹהִים וְלִזְרַעֲךָ אַחֲרָיְךָ : (ח) וְנִתְתִּי לְךָ וּלְזָרְעֶךָ אַחֲרָיְךָ אֶתְלֹא אֶת־**כָּל־אֶרֶץ כְּנָעַן** לְאַחֲזַת עוֹלָם וְהִיִּיתִי לָהֶם לְאֱלֹהִים : (ט) וַיֹּאמֶר **אֱלֹהִים** אֶל־אֲבֶרְהָם וְאָתְּהָ אֶת־בְּרִיתִי תִשְׁמֹר אַתָּה וְזָרְעֶךָ אַחֲרָיְךָ לְדֹרֹתֶם : (י) זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ **בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם** וּבִין זָרְעֶךָ אַחֲרָיְךָ **הַמּוֹל לָכֶם כְּלִזְכֹּר** : (יא) וְנִמְלַתֶם אֶת־בְּשָׂר עַרְלַתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם : (יב) וּבְרִשְׁמֹנֶת יָמִים יְמוֹל לָכֶם כְּלִזְכֹּר לְדֹרֹתֵיכֶם לְיָד בְּיַת וּמִקַּנְתְּכֶם־סֶסֶף מִכָּל בֶּרֶנְכֶם אֲשֶׁר לֹא מִזְרַעְךָ הוּא : (יג) הַמּוֹל יְמוֹל יִלְד בֵּיתְךָ וּמִקַּנְתְּכָא כֶסֶף וְהִיִּיתָ בְּרִיתִי בְּבִשְׂרְכֶם לְבְרִית עוֹלָם : (יד) וְעָרְלוּ זָכָר אֲשֶׁר לֹא־יְמוֹל אֶת־בְּשָׂר עַרְלָתוֹ וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמִּיהָ אֶת־בְּרִיתִי הַזֶּה : ס

בראשית פרק טו - ברית בין הבתרים

(ו) וַיֹּאמֶר אֵלָיו **אֲנִי יְקֹזֵק** אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָתֵת לְךָ אֶת־הָאֶרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ : (ח) וַיֹּאמֶר **אֲדֹנָי יְקֹזֵק** בְּמָה אֲדַע כִּי אִירְשָׁנָה : (ט) וַיֹּאמֶר אֵלָיו קַח־הָ לִי עֶגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת וְעֵז מְשֻׁלֶּשֶׁת וְאַיִל מְשֻׁלָּשׁ וְתֹר וְגוֹזֵל : (י) וַיִּקַּח־לוֹ אֶת־כָּל־אֵלֶּה וַיְבַתֵּר אֹתָם בַּתָּוֶךְ וַיִּתֵּן אִישׁ־בִּתְרוֹ לְקַבֵּאת רַעְהוּ וְאֶת־הַצֹּפֵר לֹא בָתֵר : (יא) וַיֵּרֶד הָעֵיט עַל־הַפְּגָרִים וַיֵּשֶׁב אֹתָם אֲבֶרֶם : (יב) וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לְבוֹא וְתִרְדְּמָה נִפְלָה עַל־ אֲבֶרֶם וְהִנֵּה אֵימָה חֲשֵׁכָה גְדֹלָה נִפְלַת עָלָיו : (יג) וַיֹּאמֶר לְאֲבֶרֶם יָדַע תֵּדַע כִּי־גַרְלָה הִיָּה זָרְעֶךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעַבְדוּם וַעֲנוּ אֹתָם אֲרַבַּע מֵאוֹת שָׁנָה : (יד) וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבְדוּ דָן אֲנִי וְאַחֲרַיְכֶם יֵצְאוּ בְּרַכָּשׁ גָּדוֹל : (טו) וְאַתָּה תָּבוֹא אֶל־ אֲבֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם תִּקָּבֵר בְּשֵׂיבָה טוֹבָה : (טז) וְדוֹר רְבִיעִי יִשְׁוֹבוּ הֵנָּה כִּי לֹא־שָׁלֵם עָוֹן הָאֱמֹרִי עַד־הִנֵּה : (יז) וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה וְעַלְטָה הָיָה וְהִנֵּה תֵנּוּר עֶשֶׂן וְלִפְיֵד אֵשׁ אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הַגְּזָרִים הָאֵלֶּה : (יח) בַּיּוֹם הַהוּא קָרַת יְקֹזֵק אֶת־אֲבֶרֶם בְּרִית לֵאמֹר **לִזְרַעֲךָ נִתְתִּי אֶת־הָאֶרֶץ הַזֹּאת מִנְּהַר מִצְרַיִם עַד־הַנְּהַר הַגְּדֹל נְהַר־פְּרָת** : (יט) אֶת־הַקְּנִיז וְאֶת־הַקְּנָזִי וְאֶת־הַקְּדִמְנִי : (כ) וְאֶת־הַחֲתִי וְאֶת־הַפְּרָזִי וְאֶת־הַרְפָּאִים : (כא) וְאֶת־הָאֱמֹרִי וְאֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַגְּרָגְשִׁי וְאֶת־הַיְבוּסִי : ס

(1) When Avram was ninety-nine years old, Hashem appeared to Avram and said to him, "I am El Shaddai. Walk before me and be faultless. (2) I will set my covenant between me and you and will multiply you exceedingly." (3) Avram fell on his face and God talked with him, saying, (4) "As for me, here is my covenant with you: You will be the father of a multitude of nations. (5) No longer will you be called by the name Avram, but your name will be Abraham, because I have made you the father of a multitude of nations. (6) I will make you exceedingly fruitful; I will make you into nations and kings will come forth from you. (7) I will establish my covenant between me and you and your offspring after you throughout their generations, as an everlasting covenant, to be a God to you and to your offspring after you. (8) And I will give the land where you sojourn to you and to your offspring after you, all the land of Canaan, as an everlasting possession, and I will be their God." (9) God said to Avraham, "As for you, you shall keep my covenant, you and your offspring after you throughout their generations. (10) This is my covenant which you shall keep between me and you and your offspring after you: You shall circumcise every male. (11) You shall circumcise the flesh of your foreskin and it will be a sign of the covenant between me and you. (12) At eight days old, every male shall be circumcised, throughout your generations, be he born in the house, or bought with money from any foreigner who is not of your offspring. (13) He who is born in your house, and he who is bought with your money, must surely be circumcised and my covenant in your flesh will be an everlasting covenant. (14) The uncircumcised male who does not circumcise the flesh of his foreskin, that soul shall be cut off from her people as he has broken my covenant."

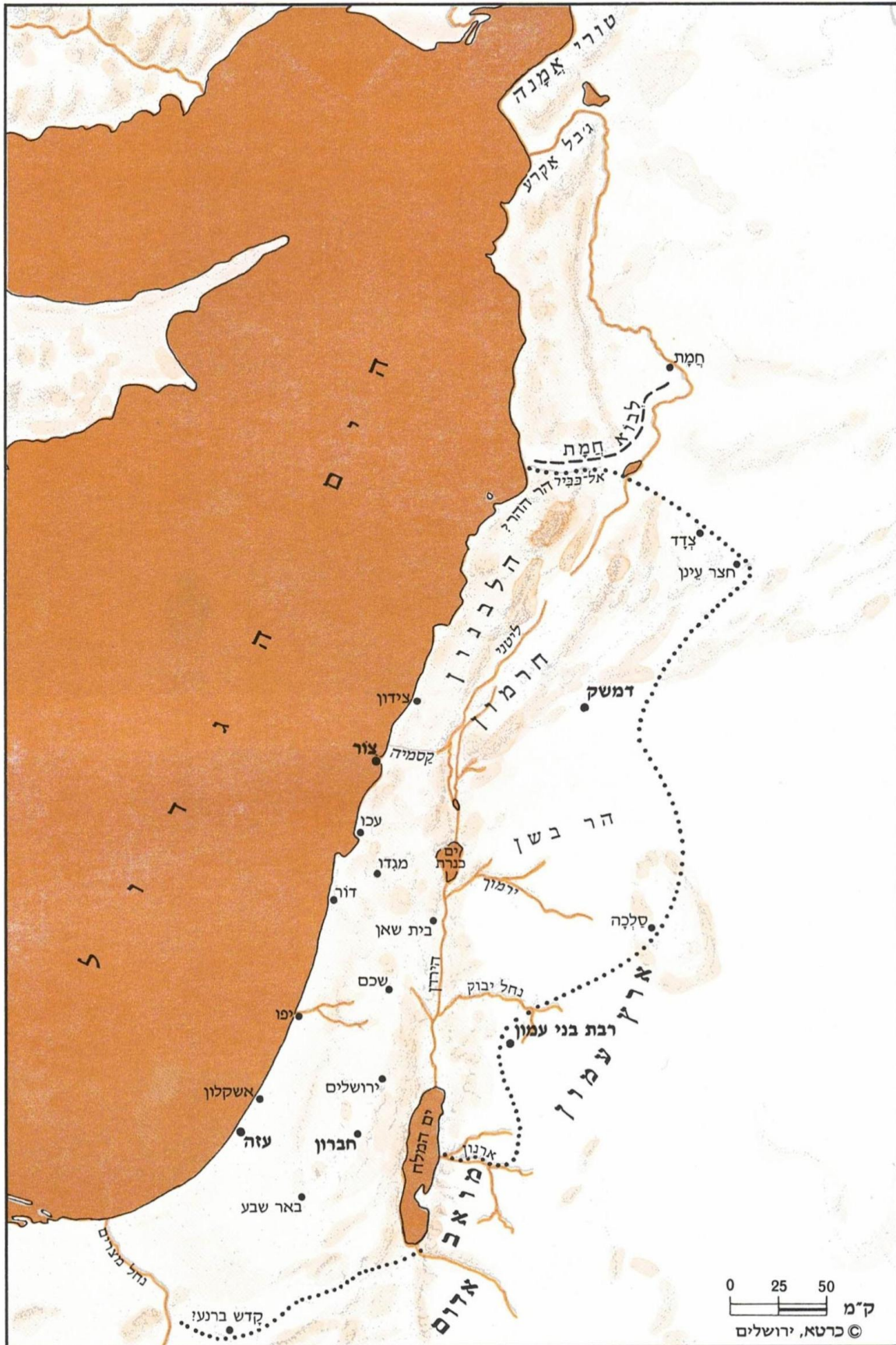
(7) He said to him, "I am Hashem who brought you out of Ur Kasdim to give you this land to inherit." (8) He said, "Adonai Elohim, how will I know that I will inherit it?" (9) He said to him, "Bring me a three year old heifer, a three year old she-goat, a three year old ram, a turtledove, and a young pigeon." (10) He brought Him all of these, split them down the middle, and laid each half opposite the other, but he did not split the birds. (11) Birds of prey came down on the carcasses and Avram drove them away. (12) As the sun was about to set, a deep sleep fell upon Avram, and, behold, terror and great darkness were falling upon him. (13) He said to Avram, "Know well that your offspring will be foreigners in a land not theirs, and they will enslave them and afflict them for four hundred years. (14) But also the nation whom they will serve, I will judge, and afterwards they will come out with great wealth. (15) And, as for you, you will go to your fathers in peace. You will be buried in good old age. (16) And the fourth generation will return here, because the iniquity of the Emorites is not yet complete." (17) When the sun set and it was dark, there was a smoking furnace and a flaming torch that passed between these pieces. (18) On that day Hashem made a covenant with Avram, saying, "I have given this land to your offspring, from the river of Egypt to the great river, the river Euphrates, (19) the Kenites, the Kenizzites, the Kadmonites, (20) the Hittites, the Perizzites, the Repha'im, (21) the Emorites, the Canaanites, the Gergashites, and the Jebusites."

מפת ארץ כנען בימי האבות

גבולות ארץ כנען - שיטה מרחיבה

גבולות ארץ כנען – שיטה מצמצמת